

KUNTAKOHTAINEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA /

KANGASNIEMI / LUONNOS / 7.12.2022

Kangasniemen kunnan suunnitelmissa otetaan huomioon maakunnalliset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteitä läpäisyperiaatteella. Näin ollen paikallisessa suunnitelmassa otetaan huomioon 1) perhelähtöinen toiminta; 2) hyvinvoinnin, turvallisuuden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen; 3) varhaisen tuen tarjonnan edistäminen; 4) lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin perustuvien palvelujen tarjoaminen. Käytännössä tämä tapahtuu siten, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja kunnallinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma yhteensovitetään.

5.1 KUNNAN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA JA YHTEYS MUIHIN SUUNNITELMIIN

Kangasniemen kunnan kuntastrategian painopisteet valtuustokaudella 2021 - 2025 ovat seuraavat:

1. Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset
2. Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja
3. Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Kangasniemen kuntastrategiassa valtuustokaudelle 2021 - 2025 määritellyt arvot ovat seuraavat:

Avoin ja vuorovaikutteinen:

Kangasniemen kunta on yhteisöllinen, vuorovaikutteinen ja osallistava, mikä näkyy kotiseudun arvostamisessa, paikallisyhteisöjen toiminnassa ja kuntaorganisaation toimintakulttuurissa. Jokainen kuntalainen on tärkeä ja jokaisesta pidetään huolta. Kunnan sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa toimitaan reilussa ja avoimessa yhteistyöhengessä.

Inhimillinen ja asiakaslähtöinen:

Kunnan toiminnan ja palvelutuotannon keskeisenä lähtökohtana on kuntalaisten, yritysten, järjestöjen, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden sidosryhmien tarpeiden tunnistaminen. Kunta on yhteisöään varten oleva palveluorganisaatio. Parhaat ja toimivimmat palvelumallit syntyvät, kun niiden suunnittelu toteutetaan asiakaslähtöisesti yhteistyössä käyttäjien kanssa.

Uudistuva ja kehittyvä:

Kunta kehittyä toimintaympäristön muuttuessa. Kunta etsii rohkeasti mahdollisuuksia muutokseen vastaamiseen aktiivisen kehittämistyön avulla. Muutos nähdään mahdollisuutena, ei uhkana. Jokaisen kunnan työntekijän toiminnan periaatteisiin kuuluu paitsi päivittäisten rutiinien toteuttaminen myös valmius uudistua ja uudistaa. Uusiin kehitysideoihin ja aloitteisiin suhtaudutaan kunnassa avoimesti, kannustavasti ja ennakkoluulottomasti. Kehittämistyössä panostetaan paitsi kunnan omaan toimintaan myös monipuoliseen ja innovatiiviseen alueelliseen verkostoyhteistyöhön.

Kangasniemen kunnan hyvinvointisuunnitelman 2021 - 2025 maakunnallisesta hyvinvointisuunnitelmasta ja kuntastrategiasta yhteensovitettut tavoitekokonaisuudet ovat muodostettavissa seuraavasti:

KK 1. Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset

ES 3. Vahvistamme ja kehitämme turvallisuuskulttuuria ehkäisemällä hyvinvointia vaarantavia riskitekijöitä

YHTEENSOVITETTU TAVOITE: Arjen turvallisuuden edistäminen.

KK 2. Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

ES 2. Investoimme kestävään hyvinvointiin kehittämällä asukkaiden hyvän elämän edellytyksiä Etelä-Savossa

YHTEENSOVITETTU TAVOITE: Hyvän elämän edellytysten luominen.

KK 3. Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

ES 1. Lisäämme yhdessä tekemistä ja alueellista yhteistyötä vahvistaaksemme asukkaiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta

YHTEENSOVITETTU TAVOITE: Osallistavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Jokaiselle tavoitekokonaisuudelle asetetaan ikäryhmäkohtaiset osatavoitteet siten, että lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet, nuoret ja nuoret aikuiset, työikäiset ja ikäihmiset tulevat huomioiduiksi.

Tavoitteiden osalta hyvinvointisuunnitelmassa pyritään realistiseen saavutettavuuteen siten, että ikäryhmäkohtaisia tavoitteita pystytään saavuttamaan olemassa olevilla resursseilla sekä kunnan omien toimijoiden että sosiaali- ja terveystalouden tuottavan organisaation toimesta.

5.2 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN KUNTAKOHTAISET TOIMENPITEET

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kuntakohtaiset toimenpiteet ovat samat kuin kunnallisessa hyvinvointisuunnitelmassakin.

Näin ollen toimenpiteet jakautuvat arjen turvallisuuden edistämiseen, hyvän elämän edellytysten luomiseen sekä osallistavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseen, jotka ovat kaikkia ikäryhmiä koskevia yhteisiä tavoitteita.

Arjen turvallisuuden edistämisen osalta lasten, varhaisnuoret ja lapsiperheiden tavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

Lapsiperheille suunnattu avoin toiminta vakiintuu eri toimijoiden yhteistyönä toteuttamaksi monimuotoiseksi toiminnaksi.

Avoimen toiminnan toteuttaminen eri toimijoiden yhteistyönä. Sisällöissä mukana kiusaamisen ehkäisy, liikenneturvallisuus ja ennalta vahvistava toiminta. Toiminnalle luodaan vuosikello syksy, talvi, kevät.

Nuorten ja nuorten aikuisten osalta arjen turvallisuutta edistävät seuraavat tavoitteet ja toimenpiteet:

Nuorisotoimi ja oppilashuolto sekä seurakunnat ja työllisyyspalvelut toimivat yhtenä kokonaisuutena nuorten hyvinvointia edistäen.

Nuorisotoimen, oppilashuollon ja koulujen yhteistyötä kehitetään oppilas- ja opiskelijahuollon osana - erityisnuorisotyöntekijä vastuuhenkilönä. Muina keskeisinä tavoitteina säännöllinen nuorisotilatoiminta sekä koulunuorisotyön ja etsivän nuorisotyön jatkaminen sekä ohjaamotyypin toiminnan kehittäminen.

Hyvän elämän edellytysten luomisen osalta lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden tavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

Mahdollisuus kokonaisvaltaiseen hyvään elämään, jossa psyykkiset, fyysiset, sosiaaliset ja taloudelliset olosuhteet ovat tasapainossa. Ensimmäinen tavoite valtuustokaudella kohdistuu vapaa-ajan harrastusten tukemiseen ja edistämiseen.

Vapaa-aikatoimen, varhaiskasvatuksen, opistojen sekä järjestöjen ja seurakuntien yhteistoiminta harrastusten saavutettavuuden edistämiseksi sekä harrastusten taloudellinen tukeminen kunnan toimesta edullisten käyttömaksujen ja avustusten kautta.

Nuoret ja nuoret aikuisten osalta hyvän elämän edellytysten luomiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

Mahdollisuus kokonaisvaltaiseen hyvään elämään, jossa psyykkiset, fyysiset, sosiaaliset ja taloudelliset olosuhteet ovat tasapainossa. Ensimmäinen tavoite: Nuorisotoimen toimintaedellytysten turvaaminen siten, että jokaisella nuorella on mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajan viettoon ja että nuorisotoimi ja koulu pystyvät sujuvaan yhteistoimintaan.

Nuorisotoimen perusrahoitusta ylläpidetään ja nuorisotoimelle haetaan aktiivisesti hankerahoituksia. Toimintaa kohdennetaan koulunuorisotyön suuntaan ja tavoitteena on laaja ikäluokkakohtainen kattavuus.

Osallistavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen:

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet:

Lasten ja vanhempien osallisuuden edistäminen varhaiskasvatuksen ja koulujen toiminnassa esimerkiksi oppilaskuntien ja neuvottelukuntien aktiivisen toiminnan kautta. Varhaiskasvatuksessa selvitetään mahdollisuutta vanhempien ja lasten osallistamisen lisäämiseen.

Nuoret ja nuoret aikuiset:

Oppilaskuntatoiminnan ja nuorisovaltuuston toiminnan vahvistaminen.

Oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston sekä viranhaltijoiden ja toimielimien yhteistyön kehittäminen - säännölliset tapaamiset ja toiminnan julkisuuden edistäminen. Nuorten aikuisten osalta ohjaamotyypin toiminnan kehittäminen.

Kuntakohtaisten tavoitteiden osalta on lasten ja nuorten kohdalla otettava huomioon myös heidän keskeinen merkityksensä alueen elinvoimaisuudelle ja kehitymiselle. Näin ollen myönteisen ilmapiirin luominen ja kannustaminen oman alueen mahdollisuuksien havaitsemiseen laaja-alaisena eri toimijoiden välisenä yhteistyönä keskeinen tausta-ajatus suunnitelmassa yksilöityjen tavoitteiden ohella. Tämä edellyttää oppilaitosten, yritysten ja elinvoimasta vastaavien toimijoiden keskinäisen yhteistyön syventämistä.

5.3 OPISKELUHUOLTO

OPPILAS- JA OPISKELUHUOLTO KANGASNIEMEN KUNNASSA

Oppilas- ja opiskeluhooltoon sisältyvät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, koulupsykologin ja kuraattorin tarjoamat palvelut. Oppilas- ja opiskeluhoitoa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä ja se sisältää sekä yhteisöllisen eli koko kouluyhteisöä koskevan sekä yksilökohtaisen oppilashuollon. Yhteistyössä oppilas- ja opiskeluhuollon kanssa toimii sosiaali- ja terveysterveystarjonta sekä nuorisotoimi. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös perheteimin perheohjaajan kanssa, jonka tehtävänä on tukea lapsen kehitystä vahvistamalla perhesuhteita ja vanhemmuutta. Perheohjaajaan saa yhteyden Wilman kautta, puhelimitse tai sähköpostitse.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on edistää oppilaan hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista kehitystä niin fyysisesti kuin psyykkisesti. Tavoitteena on edistää myös koko koulun hyvinvointia.

Oppilaalle tehdään terveystarkastus kouluterveydenhuollossa jokaisella vuosiluokalla. Ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tehdään laaja terveystarkastus. Laajoihin terveystarkastuksiin sisältyy terveydentilan arvioimisen lisäksi lääkärin ja terveydenhoitajan yhdessä lapsen ja hänen huoltajiansa kanssa tekemä arvio koko perheen hyvinvoinnista. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua laajoihin terveystarkastuksiin. Koululääkärin vastaanotosta sovitaan terveydenhoitajan kanssa erikseen.

Edellä mainittujen tarkastusten lisäksi oppilaita tavataan yksilöllisen tarpeen mukaisesti ja oppilaalla on mahdollisuus hakeutua vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Terveystarjonta on tavattavissa kouluilla hänen ilmoittaminaan ajankohtina. Yhteyttä voi ottaa joko Wilman kautta, puhelimitse tai sähköpostilla.

Kouluterveydenhuolto huolehtii myös kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten antamisesta koululaisille. Viimeisimpänä rokotteenä ohjelmaan on lisätty HPV-rokotus yläkouluikäisille pojille.

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon palvelut on tarkoitettu lukiolaisille ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville ja se on maksutonta alle 18-vuotiaille. Sen jälkeen terveystarkastukset ovat kaikille maksuttomia ja osassa palveluita maksu määräytyy asiakasmaksulain mukaan. Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään kaikille kunnassa sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille asuinkunnasta riippumatta.

Opiskeluterveydenhuollon toiminta jakaantuu ennaltaehkäisevään työhön ja sairaanhoitoon. Lukiossa ja toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessa opiskeleville terveydenhoitajan tarkastus järjestetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Lääkärin tarkastus järjestetään ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuotena. Tarkastuksessa pyritään saamaan kokonaiskäsitys opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ohjataan opiskelijaa tekemään terveyttä edistäviä valintoja. Tarkastuksissa arvioidaan myös opiskelijan elämäntilannetta, terveysriskejä sekä opiskelumotivaatiota ja tuetaan itsenäistymisessä. Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu terveellisten elämäntapojen tukeminen, seksuaaliterveyden edistäminen, koulukiusaamisen ehkäiseminen, fyysisen terveyden edistäminen sekä mielenterveys- ja päihdetyö.

Opiskeluterveydenhuollon tulee olla mukana valvomassa oppilaitosten ja opiskeluympäristön turvallisuutta ja terveellisyttä yhdessä työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa.

Oppilas- ja opiskeluhuollon psykososiaaliset palvelut eli koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut

Oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden tarkoituksena on edistää koululaisten ja opiskelijoiden sekä koko kouluyhteisön hyvinvointia. Näillä palveluilla tuetaan koululaisten ja opiskelijoiden koulunkäyntiä, oppimista sekä psyykkisiä ja sosiaalisia valmiuksia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja yhteistyötä tehdään huoltajien, opettajien ja tarvittaessa muiden tahojen kanssa, jotka työskentelevät oppilaan kanssa.

Yhteyttä koulukuraattoriin ja -psykologiin saa parhaiten Wilman kautta, josta heidät löytää henkilökunta-valikosta. Myös sähköpostilla ja puhelimitse voi olla yhteydessä. Yhteyttä voi ottaa joko oppilas itse, huoltajat, opettajat tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva sekä jokin muu koulun ulkopuolinen yhteistyötaho. Oppilaan tai huoltajan ottaessa yhteyttä koulukuraattoriin tai -psykologiin, on oppilaalle järjestettävä mahdollisuus tapaamiseen seitsemän koulutyöpäivän kuluessa. Kiireellisissä asioissa tapaaminen on järjestettävä mahdollisesti jo samana päivänä, viimeistään seuraavana päivänä. Asian kiireellisyyden arvioi kuraattori tai psykologi.

Koulukuraattoriin voi olla yhteydessä, kun asia koskee

- koulutyöskentelyä tai koulunkäynnin siirtymävaiheita
- sosiaalisia suhteita
- perhettä ja vapaa-aikaa
- tunne-elämää

Koulupsykologiin voi olla yhteydessä, kun asia koskee

- oppimista ja opiskelua
- koulutyöskentelyä tai koulunkäynnin siirtymävaiheita
- tarkkaavaisuutta

Koulukuraattori ja -psykologi osallistuu tarpeen mukaan sekä oppilashuoltoon että oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnitteluun ja sen toteuttamiseen.

5.4 KUNTAKOHTAISEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN ARVIOINTI

Suunnitelman toteutumista arvioidaan osana kunnallisen hyvinvointisuunnitelman arviointia vuosittain.